

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 120/2022-43

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených JUDr. Adamom Puškárom, advokátom, Karpatská 5, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Malacky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 574/2014 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Malacky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 574/2014 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľom **priznáva** finančné zadosťučinenie každému po **2 500 eur**, ktoré **je** Okresný súd Malacky **povinný** zaplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresný súd Malacky **je povinný** nahradiť sťažovateľom trovy konania **410,92 eur** a zaplatiť ich právnemu zástupcovi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 20. januára 2022 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky

(ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Malacky (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 574/2014 (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní, priznal im náhradu trov konania a primerané finančné zadost'učinenie každému v sume 5 000 eur, ktoré odôvodňujú predovšetkým právnou neistotou, pocitmi nespravodlivosti a frustráciou.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia sú sporovou stranou konania o náhradu škody s príslušenstvom v procesnom postavení žalovaných vedeného okresným súdom pod sp. zn. 6 C 574/2014. Návrh na začatie konania bol okresnému súdu doručený 23. apríla 2014 a 4. júla 2014 vydal okresný súd platobný rozkaz sp. zn. 16 Ro 732/2014, ktorým sťažovateľov zaviazal spoločne a nerozdielne do 15 dní odo dňa doručenia platobného rozkazu zaplatiť navrhovateľovi sumu 17 774,80 eur s príslušenstvom, nahradiť trovy právneho zastúpenia vo výške 689,96 eur právnenému zástupcovi navrhovateľa a nahradiť trovy konania vo výške 1 066 eur na účet okresného súdu alebo v tej istej lehote podať odpor. Sťažovatelia podali proti tomuto platobnému rozkazu 7. augusta 2014 odpor.

3. Dňa 22. februára 2019 boli sťažovatelia predvolaní okresným súdom na pojednávanie, ktoré sa malo uskutočniť 7. marca 2019. Pojednávanie bolo odročené pre prekážky na strane žalobcu, ako i právneho zástupcu žalobcu. Ďalšie pojednávania nariadené na 30. máj 2019 a 14. november 2019 boli opäť odročené.

4. Pojednávanie, ktoré okresný súd otvoril 12. decembra 2019, bolo odročené na 18. február 2020, keďže bolo potrebné pripojiť trestné spisy. Na pojednávaní 18. februára 2020 okresný súd rozhodol, že bude pojednávať v neprítomnosti žalobcu a jeho právneho zástupcu. Právna zástupkyňa sťažovateľov navrhla rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie a bola toho názoru, že v danom prípade boli splnené podmienky na rozhodnutie vo veci takýmto rozsudkom. Sudkyňa konštatovala, že podmienky na rozhodnutie vo veci rozsudkom pre zmeškanie boli v danom prípade splnené a následne bol vyhlásený rozsudok, ktorým súd žalobu zamietol a obom žalovaným priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

5. Okresný súd zrušil uznesením č. k. 6 C 574/2014 z 26. novembra 2020 rozsudok pre zmeškanie č. k. 6 C 574/2014 z 18. februára 2020. V odôvodnení tohto uznesenia uviedol, že žalobca „*podal proti rozsudku pre zmeškanie odvolanie v ktorom namietal, že neboli splnené podmienky na jeho vydanie a navrhol jeho zrušenie v súlade s § 281 ods. 1 Civilného sporového poriadku*“.

6. Na pojednávanie 13. decembra 2021 sa opäť nedostavil ani žalobca a ani jeho právny zástupca. Okresný súd zistil, že žalobca aj jeho právny zástupca majú doručenie predvolania riadne vykázané a do momentu začatia pojednávania nebolo súdu doručené ospravedlnenie neprítomnosti žalobcu ani žiadosť o odročenie pojednávania. Okresný súd po skončení dokazovania vyhlásil rozsudok,

ktorým žalobu zamietol a priznal obom žalovaným voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 26. februára 2022.

7. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 120/2022 zo 16. marca 2022 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľov na ďalšie konanie.

II.

Argumentácia sťažovateľov

8. Sťažovatelia uvádzajú, že svojím konaním nijako neprispeli k zbytočným priet'ahom, za ktoré nesie výlučnú zodpovednosť okresný súd, keďže jeho postup je poznamenaný dlhodobou neodôvodnenou nečinnosťou, ako aj nesústredenou činnosťou, čím dochádza k porušovaniu ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľov

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

9. Okresný súd v podaní č. k. Spr. 2050/22 zo 16. februára 2022 k ústavnej sťažnosti uviedol, že predmetom napadnutého konania je náhrada škody spôsobenej trestným činom, ktorý mali spáchať sťažovatelia v roku 2007. Podľa názoru okresného súdu ide o vec bežnej odbornej náročnosti, avšak s potrebou vykonania rozsiahleho dokazovania (i keď k nemu napokon nedošlo), pričom vec si nevyžaduje výnimočnú alebo osobitnú rýchlosť konania. Vo vzťahu k prezentovanému významu veci pre sťažovateľov poukázal i na skutočnosť, že náhradu škody voči sťažovateľom si žalobca uplatnil až v roku 2014 a že sťažovatelia nepodali sťažnosť na priet'ahy predsedovi súdu.

10. Vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti okresný súd uvádza, že postup vo všetkých sporových veciach bol od marca 2020 až do mája 2021 významne ovplyvnený výskytom ochorenia COVID-19 a opakovane vyhláseným núdzovým stavom a poukazuje na vysokú zaťaženosť okresného súdu a jeho personálnu poddimenzovanosť.

11. Okresný súd napokon uznal, že k priet'ahom v napadnutom konaní došlo, nesúhlasí však s tým, že ich trvanie je možné stotožniť s celkovou dĺžkou konania 7 rokov.

12. V doplnení vyjadrenia k ústavnej sťažnosti č. k. Spr. 2050/22 zo 4. apríla 2022 okresný súd uviedol, že rozsudok č. k. 6 C 574/2014 z 13. decembra 2021 nadobudol právoplatnosť 26. februára 2022. Okresný súd aktuálne rozhoduje o výške trov konania.

III.2. Replika sťažovateľov:

13. Právny zástupca sťažovateľov sa podaním z 13. apríla 2022 vyjadril k stanovisku okresného súdu, v ktorom okrem iného uviedol, že opatrenia v súvislosti s ochorením COVID-19 nemôžu v žiadnom prípade ospravedlniť prieťahy v napadnutom konaní, „ a to tým skôr, že civilné konanie trvalo 8 rokov (doba absolútnej nečinnosti súdu bola vyše 6 rokov) a opatrenia v súvislosti s pandémiou trvali len niekoľko mesiacov a hlavné obdobie prieťahu bolo v rokoch 2014 až 2019 teda pred pandémiou COVID-19“.

14. K námietke okresného súdu, že sťažovatelia nepodali sťažnosť na prieťahy predsedovi súdu, uviedli, že judikatúra ústavného súdu nevyžaduje podanie takejto sťažnosti ako podmienku na úspešné vybavenie ústavnej sťažnosti, a naďalej trvajú na priznaní finančného zadosťučinenia v uplatnenej výške.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

15. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokovanej veci.

16. Predmetom napadnutého konania je (bola) náhrada škody spôsobenej trestným činom. Ústavný súd konštatuje, že predmet konania tvorí štandardnú agendu všeobecných súdov, pričom z predloženého spisu okresného súdu nezistil skutočnosti, ktoré by poukazovali na faktickú či právnu zložitost' posudzovanej veci.

17. V konaní o ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov ústavný súd okrem zložitosti veci skúma aj to, akým spôsobom sa na prieťahoch konania podieľa osoba, ktorá podala ústavnú sťažnosť vo veci porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Po preskúmaní príslušného spisového materiálu ústavný súd zistil, že sťažovatelia svojím správaním v napadnutom konaní pred okresným súdom neovplyvnili nežiaducim spôsobom jeho dĺžku.

18. Ústavný súd napokon hodnotil samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní. Z doterajšieho priebehu konania vyplýva, že v procesnom postupe okresného súdu sa vyskytovali obdobia neodôvodnenej nečinnosti, ako i jeho neefektívny postup. Ústavný súd zistil, že v období po podaní odporu proti platobnému rozkazu a vykonaní procesných úkonov s ním bezprostredne súvisiacich ostal súd od septembra 2014 do februára 2019 absolútne nečinný. Napadnuté konanie

je však poznamenané i nesústredeným, neefektívnym postupom, za ktorý v okolnostiach prerokúvanej veci považuje ústavný súd zrušenie rozsudku pre zmeškanie č. k. 6 C 574/2014 z 18. februára 2020 z dôvodu, že neboli splnené podmienky na jeho vydanie.

19. Ústavný súd stabilne zdôrazňuje, že postup súdu spočívajúci len v samotnom vykonaní rôznych úkonov, ktoré však nevedú k meritórnemu ukončeniu sporu, ako aj spočívajúci vo vydaní rozhodnutí, ktoré sú však následne zrušené, nie je možné považovať za postup efektívny, sledujúci odstránenie stavu právnej neistoty.

20. Obranu okresného súdu spočívajúcu v uvádzaní dôvodov, ktoré mali ako objektívne príčiny spôsobiť prieťahy v konaní, ústavný súd so všeobecným odkazom na svoju ustálenú judikatúru neakceptoval. Vysoká zaťaženosť sudcov či jednotlivých súdnych oddelení nemôžu byť na ťarchu strany sporu a nemajú povahu okolnosti, ktorá by vylučovala zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci samej. Prihliadnuc na konkrétne okolnosti posudzovanej veci (najmä na skutočnosť, že k absolútnej nečinnosti okresného súdu došlo v období pred pandémiou, ako i to, že k zrušeniu nariadených termínov pojednávania dochádzalo z iných dôvodov, nie v súvislosti s opatreniami na zabránenie šírenia ochorenia COVID-19), ústavný súd neakceptoval ani obranu okresného súdu spočívajúcu v realizácii opatrení súvisiacich so zabránením šírenia ochorenia COVID-19.

21. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k názoru, že už samotná dĺžka napadnutého konania okresného súdu je neprimeraná a že neefektívnym a nesústredeným postupom okresného súdu v napadnutom konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 574/2014 došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku rozhodnutia).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadost'učinenia

22. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

23. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

24. Napriek zisteniu ústavného súdu, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie ich veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ich práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd

neprikázal okresnému súdu, aby v namietanom konaní konal bez zbytočných prietáhov, keďže napadnuté konanie bolo k 26. februáru 2022 právoplatne skončené (bod 4 výroku rozhodnutia).

25. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

26. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

27. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

28. Sťažovatelia si v ústavnej sťažnosti žiadajú priznať primerané finančné zadosťučinenie každému v sume 5 000 eur, ktoré odôvodňujú predovšetkým právnou neistotou, pocitmi nespravodlivosti a frustráciou.

29. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

30. Vzhľadom na konštatované zbytočné prietahy, neodôvodnenú nečinnosť a neefektívny postup okresného súdu, berúc do úvahy všetky okolnosti daného prípadu, ústavný súd, majúci na pamäti to, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, považoval priznanie sumy po 2 500 eur každému zo sťažovateľov za primerané finančné zadosťučinenie (bod 2 výroku rozhodnutia).

31. Podľa § 135 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva alebo slobody, je povinný sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v tejto lehote priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, v zmysle odseku 2 citovaného ustanovenia sa zvyšuje finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplataenia.

IV. Trovy konania

32. Sťažovatelia si uplatnili náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastupovaním právnym zástupcom.

33. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Za prvé dva úkony právnej služby, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania a podanie ústavnej sťažnosti, vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2021, ktorá bola 1 163 eur, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2022. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2022 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 193,83 eur. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 11,63 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 205,46 eur za jeden úkon uskutočnený v roku 2022, t. j. za dva úkony 410,92 eur. Pokiaľ ide o ďalší úkon právnej služby – vyjadrenie k stanovisku okresného súdu z 13. apríla 2022, ústavný súd konštatuje, že neobsahuje nové, resp. ústavne relevantné skutočnosti, ktoré by mu neboli známe, preto odmenu za uvedený úkon nepriznal. Hoci bol právny zástupca sťažovateľov v relevantnom období platcom dane z pridanej hodnoty podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov, v podaní doručenom ústavnému súdu 13. apríla 2022 uviedol, že k 31. marcu 2022 prestal byť platcom dane z pridanej hodnoty, preto si neuplatňuje navýšenie odmeny za právne služby o daň z pridanej hodnoty. Ústavný súd teda priznal úspešným sťažovateľom náhradu trov konania v sume 410,92 eur (bod 3 výroku rozhodnutia).

34. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. mája 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu